

Rozwój mowy dziecka¹

Dziecko 3-letnie	Dziecko 4-letnie	Dziecko 5-letnie
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Rozumie, co do niego mówimy ❖ Spełnia polecenia zawierające znane mu wyrazy ❖ Tworzy kilkuwyrazowe zdania ❖ Mówi chętnie i dużo ❖ „Myśli głośno”, mówi do siebie ❖ Jego wypowiedzi zawierają wiele niewłaściwych form gramatycznych, ale z czasem ulegną one poprawie ❖ Zadaje wiele pytań ❖ Powinno wymawiać prawidłowo następujące głoski: a, o, e, y, i, ą, ę, p, b, m, f, w, t, d, n, ń, l, ś, ź, ć, dź, k, g, ch, j, ł ❖ W wyrazach zawierających grupy spółgłoskowe, opuszcza spółgłoski lub zastępuje je innymi dźwiękami ❖ Zamiast głosek sz, rz (ż), cz, dź wymawia na ogół ś, ź, ć, dź lub (rzadziej) s, z, c, dz ❖ Zamiast głoski r wymawia l (wcześniej najczęściej było to j) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Rozumie i wykonuje nasze polecenia ❖ Potrafi mówić o teraźniejszości, przeszłości i przyszłości ❖ Jest zaciekawione poprawnością językową, chociaż zdarzają mu się wypowiedzi agramatyczne ❖ Zadaje bardzo dużo pytań, na które należy wyczerpująco odpowiadać ❖ Wykazuje ogromną chęć do porozumiewania się ❖ Gdy brakuje mu wyrazy – tworzy neologizmy analogiczne do używanych słów ❖ Oprócz głosek realizowanych przez dzieci 3-letnie wymawia także głoski s, z, c, dz ❖ Nie musi jeszcze wymawiać głosek sz, rz (ż), cz, dź oraz r, chociaż może się zdarzyć, że potrafi je zrealizować 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tworzy wypowiedzi wielozdaniowe ❖ Opowiada wydarzenia, relacjonuje obejrzany film, przewiduje fakty ❖ Uwzględnia kolejność zdarzeń i zależności przyczynowo-skutkowe ❖ Wypowiada się bez nieprawidłowości gramatycznych ❖ Chętnie poprawia innych, np. młodsze rodzeństwo ❖ Wymawia już sz, rz (ż), cz, dź ❖ Wymawia r, chociaż może się pojawiać tzw. hiperpoprawność (np. mówi „rustro” zamiast „lustro”), ale wymówienia te ustępują samoistnie po kilku tygodniach lub miesiącach
RODZICE!		
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Chociaż mowa dziecka może wydawać się zabawna i istnieje pokusa, aby ją naśladować, pamiętajmy, że <u>wypowiedzi osób dorosłych są wzorem dla dzieci, a więc powinni być pełne i poprawne!</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ <u>Nie zmuszajcie dziecka do wymawiania głoski r.</u> Jeśli aparat mowy nie jest przygotowany do wymówienia głoski r, dziecko, próbując naśladować Waszą mowę, może próbować wywołać wibrację w niewłaściwym miejscu, co spowoduje wadę wymowy. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Chociaż ustalenie się wymowy powinno być zakończone ostatecznie do 6 roku życia, proces rozwoju języka trwa nadal. <u>Czytajcie dzieciom w domu, to wzbogaci ich słownictwo.</u>

¹ D. Emiluta-Roza, Wspomaganie rozwoju mowy dziecka w wieku przedszkolnym, CMPPP, Warszawa 2006